

SLE (SYSTEMİC LUPUS ERYTHEMATOSUS) - ROMATİZMA DEYİP GEÇMEYİN

Dr. Şükrü YENİCE

İç Hastalıkları Uzmanı ve Hematoloji Uzmanı

Kurtuluş Mah. Atatürk Bulvarı (Yeni Devlet Hastanesi Yolu Üzeri),

No: 61, Kat: 1 / NAZİLLİ,

Tel: 0 256 312 94 19, 0 505 218 60 57, Faks: 0256 012 74 84

E-posta: syenice@superonline.com

Her türlü eklem-kas-iskelet ağrılarını romatizma diye geçiştirmek herkesin işine geliyor. Rastgele ağrı kesici ilaçlarla anlık vaziyeti kurtarıp geçici bir iyilik hali sağlamakla bir dahaki sıkıntılara kadar rahatlamak işin kolay tarafı. Geçici tedbirler yerine ağrıların sebebini bulmak ve sorunu çözmeye çalışmak gerekir. Hastalığı önemsememek ile hastalığı yok saymak çok basit bir kolaycılık. Ne var ki bu kolaycılık aslında hastanın yaşamını tehdit eden ağır bir ihmale dönebiliyor. Uzun yıllar eklemlerinin ağrıları ve şişlikleri sebebi ile romatizma diye rastgele sürekli ağrı kesici ve iltihap önleyici haplar-iğneler-merhemler kullanan, kullandığı ilaçlar midesine dokunmasın diye yine yıllardır mide koruyucu adı altında mide ülseri ilaçları, çok sıklıkla da vitamin ilaçları alan bir genç hastamda teşhis ettiğim hastalık sebebi ile okumakta olduğunuz bu satırları yazma zorunluluğunu hissettim. Hastalığın adı tıp camiasında kısaca “lupus” olarak adlandırılan “Systemic Lupus Erythematosus.” Systemic kelimesi hastalığın tüm organları ve sistemleri tuttuğu anlamına gelir. “Erythem” kızarıklık demektir. Erythematosus kelimesi hastalığın kızarıklık özelliği olduğunu anlatır. “Lupus” ise kurt anlamına gelir. Hastaların yüzündeki cilt bulguları kurta benzetildiği için bu ad verilmiş. Hastalık kısaca bu kelimelerin baş harfleri olan SLE veya lupus adı ile anılıyor. Bölgemizde 1997 yılından beri hizmet veriyorum. Zaman zaman ama eklem ağrıları ama böbrek hastalığı veya kanama şikayeti bazen ise damar tıkanıklığı ile gelen hastalarımda bu hastalığı teşhis ettim. Hastalık basit önlemlerle geçiştirilemeyecek kadar ciddi bir klinik tablo arz ediyor.

Lupus hastalığı bağışıklık sistemi bozukluğu yüzünden ortaya çıkan bir kronik bağ doku hastalığıdır. Bağ doku hücreler arası boşlukları doldurarak hücreleri birbirine bağlayan, hücrelerin yaşaması için gerekli desteği sağlayan ayrıca yapısal bozuklukları onaran tamir dokusudur. Lupusta bağ dokunun zarar görmesi yüzünden çok çeşitli hastalık bulguları meydana gelir. Hastalıkta iyileşme ve alevlenme dönemleri birbirini izler. Eklemler, cilt, kan, lenf, iç organ, kalp, seröz zarlar (karın içi organları, akciğerleri ve kalp yüzeylelerini örten zarlar) velhasıl vücudun her yerini tutabilir. Hastalar en çok eklemlerde ağrı ve şişlik, halsizlik, yorgunluk, baş ağrısı, izah edilemeyen ateşden şikayet ederler. Hastayı doktora götüren başlıca şikayeti hayatı zindan eden eklem ağrıları ve şişlikleridir. Hasta romatizması olduğunu sanır. Damarların duvarında oluşan iltihabi reaksiyon yüzünden yüzde kızarıklık vardır. Bu kızarıklık kelebek şeklindedir. Burun kelebeğinin gövdesi olmak üzere her iki tarafta sağlıklı sollu yanaklar da kelebeğinin kanatları şeklinde kızarıklık göze çarpar. Güneş ışığına karşı hassasiyet söz konusudur. Dolaşım bozukluğu vardır. Soğukta veya bazen stresli hallerde damarların büzülmesi yüzünden parmak uçları morarır. Buna “Raynaud Fenomeni” denir.

Bağışıklık sistemi bozukluğu kan hücrelerini de etkiler. Vücut kendi kan hücrelerini yabancı kabul ettiği için alyuvarlar erken parçalanır ve kansızlık ortaya çıkar, akyuvarların sayısı azalır ve vücut direnci düşer, trombosit adı verilen kanamayı durduran hücrelerin sayısı da azalınca kanama riski ortaya çıkar. Kanda pıhtılaşma sistemi aktive olur ve kolay pıhtılaşma meydana gelir. Kanın aşırı pıhtılaşma eğilimi damar tıkanıklıklarına yol açtığı için felç, kalp krizi vs. olabilir. Nörolojik sistemde felçler dışında bazı hastalarda istemsiz hareketler (istek dışı elleri kolları oynatmak gibi) ortaya çıkabilir. Kalbin dış zarının iltihabı (perikardit), kalbin iç zarının iltihabı (endokardit), kalp kasının iltihabı (myokardit), kalbi besleyen koroner damarların tutulumu, akciğer zarının iltihabı veya su toplaması, akciğer damarlarında tıkanma (akciğer embolisi), karaciğer bozukluğu hastalarda görülebilen diğer bulgulardır. Böbrekler de hastalıktan etkilenir. İdrarla albumin kaybı, kanlı idrar, kanda üre yükselmesi ve dializ gerektiren böbrek yetmezliğine kadar bir çok klinik tablo ortaya çıkabilir. Bu gürültülü klinik tablo içerisinde hastanın psikolojisinin de bozulabileceği aşikardır.

Hastalık daha çok 20-40 yaş arası kişilerde görülür. Kadınlarda erkeklere nazaran kat kat fazla rastlanır. Lupus bulaşıcı değildir, kanserle ilgisi yoktur, eşler arasında geçiş olmaz. Genetik zeminde gelişen bir tetikleyici etken yüzünden bağışıklık sisteminin bozulmasından meydana gelir. Bağışıklık sistemi bozulması yüzünden vücudun kendi hücrelerine karşı mücadele başlatması söz konusudur. Tedavinin esasını da bağışıklık sistemindeki bu mücadeleyi ilaçlarla baskılamak oluşturur. Tıpta hastalık yoktur hasta vardır yani her hastalık her hastada değişik seyreder. Lupus hastalığında da hastada ortaya çıkan organ bozuklukları ve bulgulara göre tedavi düzenlenir ancak her hastada uygulanan değişmeyen tedavi şekli bağışıklık sisteminin baskılanmasıdır.

Değerli okuyucular hastaliksız-sorunsuz-sağlıklı ve mutlu bir ömür diliyorum.